

Finansrapport 2019

BÆRUM KOMMUNE

FINANSRAPPORT 2019

Innhold

Innledning 3
1 Forvaltningsfondet – årsberetning … 4
2 Kortsiktig likviditet 12
3 Gjeldsporteføljen 14
4 Stresstest 20
5 Vedlegg - forvaltningsfondet 21
5.1 Årsregnskap 21
5.2 Revisjonsberetning 26
5.3 Avkastningsrapport 28

Foto (forside): Ragnhild I. Hoem

FINANSRAPPORT 2019
Bærum kommune

Innledning

Finansrapporten omhandler kommunens finansielle resultater og finansielle risiko. Finansrapporten er utarbeidet for å gi en samlet rapportering for året i henhold til kommunens finansreglement, vedtatt 27.1.2016 (KST 006/16). Den supplerer kommunens årsrapport på finansområdet, inkludert gjeldsforvaltningen, og tar for seg porteføljenes avkastning for 2019, markedssituasjonen, og risiko ved årets utgang.

I 2019 har finansforvaltningen blitt utført innenfor kommunens fastsatte finanstrategi og finansreglementets rammer for finansiell risiko.

Forvaltningsfondet oppnådde et meget godt resultat i 2019 presentert med følgende nøkkeltall per 31.12.2019:

- Total avkastning på 11,9 % eller 292 mill.
- 44 mill. ble avsatt til finansiering av årets investeringer.
- Fondets verdi utgjorde 2 681 mill., hvor bufferkapitalen utgjorde 1 152 mill.

Bærum kommunes likviditet var gjennomgående god med en gjennnomsnittlig daglig saldo på 2,0 millarder kroner.

Bærum kommunes gjeldsportefølje utgjorde 8,9 milliarder kroner per. 31.12. Porteføljen har en gjennomsnittlig rentebindingstid på 2,2 år. Kommunen vil være lite påvirket av renteendring på kort sikt.

Finansforskriften krever at kommunen gjør en vurdering av finansforvaltningens samlede finansielle risiko. Utført stresstest, hvor kommunen vurderer virkningen av at flere uheldige markedsendringer skjer samtidig, viser et mulig tap på 387 mill, (se pkt 4). Hovedtyngden av et mulig tap er knyttet til forvaltningsfondet og er beregnet til 266 mill. Da fondet har opparbeidet en betydelig bufferkapital for å møte mulig tap, har kommunen et godt vern for de øvrige budsjettområder i år med en eventuell negativ avkastning fra den langsiktige forvaltningen.

Erik Kjeldstadli
Kommunedirektør
Mars 2020

1 Forvaltningsfondet – årsberetning

Hovedpunkter

- Per 1.1.2019 hadde forvaltningsfondet en verdi på 2 433 mill.
- Per 31.12.2019 hadde forvaltningsfondet en verdi på 2 681 mill.
- Fondets bufferkapital økte med 248 mill til 1 152 mill.
- Fondets realverdi er 141 mill. over realverdien fra 2002.
- Forvaltningsfondet fikk et regnskapsmessig resultat på 292 mill. Beregnet netto avkastning var 288 mill. Budsjettert avkastning var 100 mill. før fratrekk av driftskostnader.
- Total avkastning var 11,9 prosent, herav
    - Aksjer 26,1 prosent
    - Obligasjoner 2,7 prosent
- Gjennomsnittlig årlig avkastning er 5,2 prosent siden oppstart i år 2000.
- 44 mill. ble avsatt til finansiering av investeringer i samsvar med budsjettet

Innledning

Bærum kommunes forvaltningsfond (BKFF) ble etablert i juni 2000 som et kommunalt fond og utgjør kommunens langsiktige aktiva. Fondet har egen regnskapsføring og er underlagt ordinær kommunal revisjon.

BKFFs formål og strategi er å forvalte frigjort kapital fra salg av ulike kommunale virksomheter samt øvrige midler etter kommunestyrets vedtak. Midlene skal plasseres og forvaltes i henhold til vedtatt langsiktig finansiell strategi og skal bidra til å sikre innbyggerne i Bærum kommune et langsiktig godt tjenestetilbud.

Fondets verdi 31.12.2019 var 2 681 millioner kroner og oppnådde en avkastning på 11,9 prosent. Regnskapsmessig resultatet ble 292 mill., og det ble overført 44 mill. fra fondet til finansiering av investeringer. Det henvises for øvrig til vedlegg 1.2.4 for historiske avkastningsresultater.

Forvaltningen har vært ført i henhold til kommunens finansstrategi, samt reglene i finansreglementet.

Forvaltningen av fondets midler – finansiell strategi

Den operative driften i fondet har vært videreført i henhold til vedtatt strategi og retningslinjer. Kommunens strategi er en porteføljeforvaltning hvor 40% av fondets verdi plasseres i globale aksjer og 60% i rentepapirer. Fordelingsstrategien/aktiva allokeringen åpner opp for et avvik innenfor et bånd på +/- 3%.

Forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljene er satt ut til eksterne forvaltere etter offentlige anbudskonkurranser.

Den globale aksjeporteføljen forvaltes av:

- KLP

Aksjeporteføljen forvaltes etter referanseindeksen Morgan Stanley Capital International (MSCI) All Country, valuta sikret til norske kroner. Denne indeksen dekker både globale og fremvoksende markeder. Teknisk sett er dette løst ved å sette sammen to av KLPs fond, med ca. 90 prosent i KLP AksjeGlobal Indeks I og ca. 10 prosent i KLP Aksje Fremvoksende Markeder Indeks I.

Fondets obligasjonsporteføljer forvaltes av:

- DNB (diskresjonært forvaltningsmandat)
- Nordea (diskresjonært forvaltningsmandat)

Fondet har i tillegg følgende gjeldende avtaler med eksterne tjenesteleverandører, alle inngått etter offentlige anbudskonkurranser:

- Grant Thornton Norway (regnskapstjenester)
- RSM Norge (kontrolltjenester)
- Mercer Norge AS (investeringsrådgivning og fondsledelse)

RSM Norge har utført de faste internkontrolloppgaver for fondet. Det ble per 30.06 market et avvik som ble fulgt opp med KLP. I månedsskiftet juni/juli ble det overført 2,2 mill. fra en marginkonto som Northern Trust administrerte på vegne av Forvaltningsfondet via KLP. Disse midlene var ikke medtatt i regnskapsrapporter fra Northern Trust. Forvaltningsfondet ble kompensert for tapt avkastning på disse midlene i oktober.

KLP har ansvar for at aksjeforvaltningen skjer i henhold til etiske retningslinjer. KLP benytter egne etiske kriterier for ekskludering av aksjer fra selskaper som ikke tilfredsstiller disse. De favner mer enn BKFFs kriterier i henhold til Finansreglementet. KLP endret i mai kravene til samfunnsansvarlige kriterier for fondene ved å utelukke selskaper som har mer enn fem prosent av inntektene fra kullbasert virksomhet, produksjon av alkohol og produksjon av pengespill. Videre har KLP gått bort fra å benytte indekser tilpasset fondets investeringskriterier til å benytte MSCIs standardindekser. Per 31.12.19 var 367 selskaper/aksjer ekskludert fra forvaltningsfondets portefølje pga. brudd på etiske kriterier. For en oversikt over selskapene, se https://www.klp.no/om-klp/samfunnsansvar/hva-vi-ikke-investerer-i/KLP-listen.

Virksomheten i fondet og regnskapsførselen revideres av BDO på linje med andre kommunale aktiviteter, se vedlagte revisorberenting.

Redegjørelse for markedsutviklingen

Global økonomi

Verdens finansmarkeder ga god avkastning gjennom 2019. Det globale aksjemarkedet begynte året med en innhenting av fjorårets kursfall. Som følge av geopolitiske tilspisninger

var det kursfall i mai og august, mens andre halvår var preget av positiv kursutvikling. Mange børser nådde toppnoteringer i fjerde kvartal, og globale aksjer målt i fondets indeks hadde i 2019 en kursøkning på 26,2 prosent.

Året har vært preget av geopolitisk uro og usikkerhet i form av Brexit og handelskonflikten mellom USA og Kina. Den geopolitiske uroen avtok mot slutten av året.
Gjennom året forsøkte Storbritannia å komme til enighet med EU om en utgangsavtale. I 2019 trakk Theresa May seg som leder for det konservative partiet og statsminister, mens Borris Johnson ble valgt som leder for det konservative partiet og utpekt til statsminister. Johnson gjorde det klart fra starten at han aktet å få Storbritannia til å forlate EU 31. oktober med eller uten en avtale. Det ble ingen Brexit i oktober, men usikkerheten ble redusert etter at statsminister Boris Johnsons konservative parti oppnådde et solid flertall i parlamentet under valget 12. desember. Det britiske parlamentet vedtok en utmeldingsavtale og starter prosessen for å trekke seg ut av EU i slutten av januar 2020.

Handelsuenighet mellom USA og Kina var vedvarende gjennom 2019, men partene kom til en midlertidig enighet i fjerde kvartal da en avtale om fase 1 ble undertegnet. Markedene vurderte i desember en eskalering av handelskrigen som mindre sannsynlig, men det er fortsatt stor usikkerhet rundt videre fremdrift.

Til tross for geopolitisk uro gjennom året er vekst i samlet bruttonasjonalprodukt globalt fortsatt positiv på 3,4 prosent ved utgangen av 2019. Norge hadde en årlig vekst i BNP på 2,4 prosent ved utgangen av 2019.

Aksjemarkedet
De globale aksjemarkedene avsluttet 2019 med sterk kursoppgang. Flere av de store indeksene nådde nye toppnoteringer. S&P 500 avsluttet 2019 som sitt beste kalenderår siden 2013.

Sektoren som ga høyest avkastning gjennom året var teknologi, mens energi var den svakeste. Alle sektorene avsluttet året i pluss.

Rentemarkedet
Den amerikanske sentralbanken kuttet renten tre ganger i 2019. FED foretok totalt 0,75 prosentpoeng i rentekutt i løpet av 2019, og indikerte at renten sannsynligvis vil ligge stille en tid fremover. Ved utgangen av 2019 var referanseområdet 1,50-1,75 prosent.
ESB reduserte renten 1. gang gjennom 2019 fra -0,4 til -0,5 prosent, i begynnelsen av september. Rentekuttet ga umiddelbart negative markedsreaksjoner, men børsene steg igjen senere på dagen. Fra 1. november tok Christine Lagarde over som sjef i ECB etter Mario Draghi, og holdt sitt første møte som sentralbanksjef 12. desember. Styringsrenten ble holdt uendret.

Norges bank endret styringsrenten 3 ganger gjennom året, mars, juni og september fra 0,75 prosent til 1,5 prosent. Det ble signalisert uendret rente fremover. Norske 1-års statsobligasjoner økte med 0,28 prosentpoeng, mens 10-års statsobligasjoner ble redusert med 0,24 prosentpoeng gjennom året. Ved utgangen av 2019 var den generelle utviklingen i

rentemarkedet stigende renter, som et resultat av fallende risikopremier og mindre frykt i aksjemarkedet. Den globale spredningen av koronavirus har imidlertid endret dette bildet og skapt stor uro i finansmarkedene per mars 2020.

Utvikling i Norge
Norsk innkjøpssjefsindeks (PMI), som indikerer hva innkjøpssjefer tenker om fremtiden i sin bransje, sank fra 57,1 til 55,5 gjennom året. Aktiviteten i den norske økonomien er fortsatt høy.

Oljeprisen steg i 2019 fra 53,8$/fat til 66$/fat, med store svingninger gjennom året. Handelskrigen mellom Kina og USA var en medvirkende årsak til prissvingninger etter forventning om svakere etterspørsel. OPEC Plus avtalen som ble inngått i fjerde kvartal bidro til prisøkning.

Oslo Børs avsluttet 2019 opp 19,2 prosent, noe som var litt svakere enn nordiske og internasjonale børser.

Redegjørelse for årsregnskapet
Finansinntekter fikk et positivt resultat med 294,5 millioner kroner i 2019. Driftskostnader utgjorde 2,5 mill. og besto av administrative kostnader forbundet med drift av fondet, valutasikring og kostnader fra fondsforvaltningen. Årsresultatet ble på 292 mill.

Årsregnskap 2019 med noter følger i vedlegg 5.1. I tabellen nedenfor vises resultatet for de to siste årene.

Tabell 1 viser forvaltningsfondets regnskapsresultat for 2018 og 2019

Løpende mill. kr	2018	2019
Finansinntekter	-71,3	294,5
Sum driftskostnader	-3,0	-2,5
Årsresultat	-74,4	292,0

Årets resultat på 292 mill. er i sin helhet lagt til fondets bufferkapital. I desember 2019 ble det overført 44 mill. fra fondet til finansiering av investeringer i samsvar med kommunestyrets budsjettvedtak. Netto endring av bufferkapitalen ble dermed 248 mill.

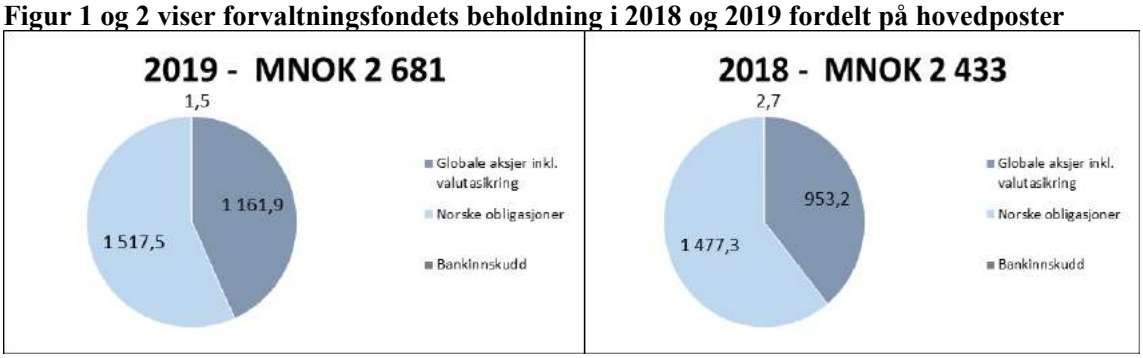
Prinsippet om jevn overføring fra fondet innebærer at størrelsen på forvaltningsfondet kan variere fra år til år. I vedtak fra 2006 vedrørende prinsipper for bruk av forvaltningsfondet (KST 014/06) er intensjonen at fondets realkapital på lang sikt skal opprettholdes, nærmere fastsatt til realverdien av 1 804 mill. i 2002-kroner. Prinsippet ble videreført ved behandlingen av finansreglementet i 2012. Dette tilsvarer 2 540 mill. i 2019-kroner. Fondet har dermed en overdekning på 141 mill. ved utgangen av 2019 sett i forhold til det langsiktige målet. Samtidig er samlet nominelt uttak på 1 024 mill. disponert til finansiering av investeringer. Midlene trukket fra fondet har gått til realinvesteringer i kommunen.

Årets avkastning er beregnet til 288 mill., hvilket er 4 mill. lavere enn det regnskapsmessige årsresultatet. Denne differansen skyldes følgende:

- Andre driftskostnader: Honorarer til Mercer, GT og RSM er resultatført i regnskapet, men påvirker ikke finansavkastningen
- Rabatter i aksjeporteføljen: Rabatter på forvaltningshonoraret resultatføres i regnskapet, men går ikke til å øke finansavkastningen. Dette er av rent tekniske grunner og praksis endres fom. 2020
- Tilbakeføring Northern Trust: Tilbakeføringen av 2,2 mill. fra Northern Trust er resultatført i regnskapet, men påvirker ikke finansavkastningen. Kompensasjon er også resultatført.

BKFFs fondsmidler per 31.12.2019 var på totalt 2 681 mill. Midlene var plassert i globale aksjer, norske obligasjoner og på særvilkår i bank.

Figur 1 og 2 viser forvaltningsfondets beholdning i 2018 og 2019 fordelt på hovedposter

Avkastning av fondets plasseringer i 2019

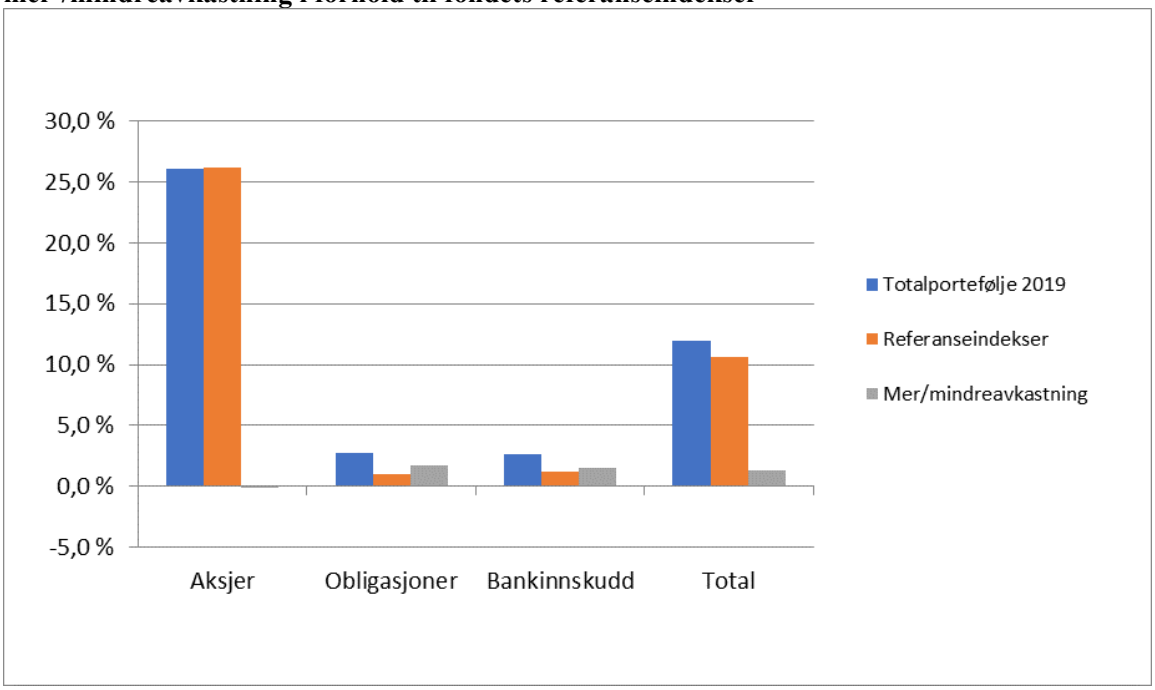
Samlet avkastning i 2019 ble 11,9 prosent. Fondet hadde en meravkastning på 1,3 prosentpoeng i forhold til de referanseindeksene fondet måles mot. Dette skyldes meravkastning på obligasjonsporteføljen.

Norske obligasjoner ga en avkastning på 2,7 prosent, som er 1,7 prosentpoeng høyere enn referanseindeks for obligasjoner. Globale aksjer hadde en avkastning på 26,1 prosent, noe som er 0,1 prosentpoeng lavere enn referanseindeks for valutasikrede globale aksjer. Bankinnskudd ga en avkastning på 2,6 prosent, som er 1,5 prosentpoeng høyere enn referanseindeks for bankinnskudd.

Tabell 2 viser utviklingen i forvaltningsfondets avkastning gjennom året

	Jan-Apr	Mai-Aug	Sep-Des	Hele 2019	Referanseindekser 2019
Aksjer	16,3 %	-1,7 %	10,2 %	26,1 %	26,2 %
Obligasjoner	1,2 %	1,3 %	0,2 %	2,7 %	1,0 %
Bankinnskudd	0,8 %	0,9 %	1,0 %	2,6 %	1,2 %
Total	7,2 %	0,1 %	3,5 %	11,9 %	10,7 %

Figur 3 viser forvaltningsfondets avkastning totalt og per aktivaklasse i 2019, og oppnådd mer-/mindreavkastning i forhold til fondets referanseindekser

Avkastningen er beregnet i henhold til bransjestandard ved at det beregnes månedsavkastning for hver aktivaklasse separat. Totalavkastning beregnes ved å vekte delavkastningene sammen med inngående verdier. Årsavkastning beregnes ved at månedsavkastningene multipliseres sammen.

Avkastningen måles mot følgende markedsindekser:

- Globale aksjer: Morgan Stanley Capital International All Country, valutasikret til NOK
- Norske obligasjoner: Oslo Børs Statsobligasjonsindeks med 2 års durasjon
- Bankinnskudd: Oslo Børs Statsobligasjonsindeks med 0,25 års durasjon

Det vises for øvrig til vedlegg 5.3 for den månedlige utviklingen i avkastning gjennom året, og avkastningshistorikk siden 2000.

Valutasikring

Investeringene i globale aksjer er valutasikret mot norske kroner. Svekkelse i kronekursen, som vi har sett den senere tid, gir negativ effekt på avkastningen. Av aksjeporteføljens avkastning i 2019 på 26,1 prosent utgjorde valutasikringen -1,8 prosentpoeng. Dette tilsvarer -20,6 mill. I 2018 bidro valutasikringen med en reduksjon av resultatet på -49,5 mill.

Investeringsrisiko

Fondets investeringsrisiko styres gjennom hvor mye som plasseres i ulike aktivaklasser (absolutt risiko) og gjennom forvalteravtaler som regulerer forvalternes frihetsgrader (relativ risiko).

Nivået på absolutt risiko er bestemt gjennom kommunestyrets vedtak om inntil 40 prosent i globale aksjer og minst 60 prosent i norske obligasjoner. Det er vedtatt et bånd på +/- 3 prosent hvor porteføljevektene kan avvike fra de vedtatte strategiske vektene. I tabellen nedenfor vises fondets fordeling ved årsslutt sammenlignet med kommunestyrets vedtatte strategi inkludert frihetsgrader (rebalanseringsbånd).

Tabell 3 viser prosentvis aktivafordeling per 31.12.19 sammenlignet med strategiske rammer

	Prosentvis fordeling	Strategi	Øvre grense	Nedre grense
Bankinnskudd	0,1 %			
Globale aksjer	43,3 %	40,0 %	43,0 %	37,0 %
Norske obligasjoner	56,6 %	60,0 %	63,0 %	57,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %		

Per 31.12.19 var fondets allokering utenfor båndet på +/- 3 prosentpoeng i vedtatt investeringsstrategi. I henhold til fondets regler ble porteføljen derfor rebalansert til strategiske vekter i midten av januar 2020.

Fondets historiske risiko de siste 36 månedene, målt med årlig standardavvik, var på 4,5 prosent. Standardavviket er et mål på hvor mye avkastningen varierer rundt gjennomsnittsavkastningen. Med en gjennomsnittlig avkastning på 6,2 prosent i perioden, vil dette si at fondets avkastning har ligget mellom 1,7 prosent og 10,7 prosent i 2 av 3 år. antar her at avkastningen er normalfordelt. Kortsiktig historisk risiko må imidlertid ikke forveksles med framoverskuende, forventet risiko for porteføljen.

Fondets bufferkapital per 31.12.2019 var 1 152 millioner kroner av total fondsverdi på 2 681 millioner kroner. Dette tilsvarer 43 prosent av fondets kapital. Kommunedirektørens vurdering er at fondets investeringsrisiko er forsvarlig i forhold til bufferkapitalen.

Den relative risikoen (risiko i forhold til markedene) for fondets porteføljer er lav. Aksjeforvaltningen er indeksnær, dvs. at avkastning er tilnærmet den samme som aksjemarkedet totalt. Dette oppnås ved å investere i en bred portefølje med mange aksjer. Den relative risikoen, målt ved tracking error (standardavvik til differanseavkastningen), var 0,2 prosent for aksjeporteføljen.

For de to obligasjonsporteføljene styres risikoen primært ved begrensninger på rentepapirenes samlede rentefølsomhet (durasjon) og minimum kredittrating. Nedenfor vises det hvordan obligasjonsbeholdningene samlet var investert sammenlignet mot de vedtatte begrensningene.

Tabell 4 viser renteporteføljenes rentefølsomhet (durasjon) og strategisk ramme

	Faktisk	Minimum	Maksimum
Durasjon	1,8	0,0	4,0

Etter instruksjon fra The European Securities and Markets Authority, kan ikke lenger kapitalforvaltere rapportere sin egen vurdering av kredittkvalitet. Forvalterne garanterer at gjennomsnittlig rating ikke er lavere enn A- i henhold til forvaltningsfondets mandater.

Virksomheten i 2020

Fondets virksomhet blir videreført innenfor vedtatte retningslinjer, samt at det vil bli et ekstra fokus på etiske og samfunnsansvarlige kriterier (ESG) i fondet i 2020.

Forvaltningsfondets portefølje ble rebalansert i midten av januar, som omtalt under investeringsrisiko. 90 milll. i aksjer ble solgt og overført til obligasjonsporteføljen i DNB.

Kontrakt om investeringsrådgivning og fondsledelse med Mercer (Norge) AS blir fornyet med ett år. For avtalene med RSM, Grant Thornton og KLP er det også mulig å utløse et siste opsjonsår i 2020. Alle fire avtaler har endelig utløp i 2021.

2 Kortsiktig likviditet

Hovedpunkter:

- God likviditet gjennom året med en gjennomsnittlig daglig likviditet på 2 milliarder
- Per 31.12.2019 hadde likviditetsbeholdningen en saldo på 2 711 mill.
- Plasseringen av lividiteten er gjort som ordinære bankinnskudd i DNB, Danske bank og Sparebanken Vest, samt 300 mill. i innskudd med 31 dagers tidsbinding fordelt på tre sparebanker.

Avkastning
Den kortsiktige likviditeten har vært plassert i bankinnskudd. Avkastningen for året var 1,8 prosent. Avkastningen på kommunens ordinære innskudd er basert på 3 måneders NIBOR rente med påslag av en avtalt margin.

Tabell 5 viser utviklingen i kortsiktig likviditet gjennom året, samt avkastningen for året

	Verdiutvikling (tall i 1000 kr)					Avkastning 2019	
	Markedsverdi				Endring	Portefølje	Indeks [2]
Aktivaklasse	**31.12.18**	**30.04.19**	**31.08.19**	**31.12.19**	**2019**	**Avk. %**	**Avk. %**
Bankinnskudd - ordinære	2 432,0	1 629,2	996,5	2 410,8	-21,1		
Bankinnskudd - 31 dager	300,0	300,0	300,0	300,0	0,0		
Sum kortsiktig likviditet [1]	**2 732,0**	**1 929,2**	**1 296,5**	**2 710,8**	**-21,1**	**1,8**	**1,6**

[1] Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

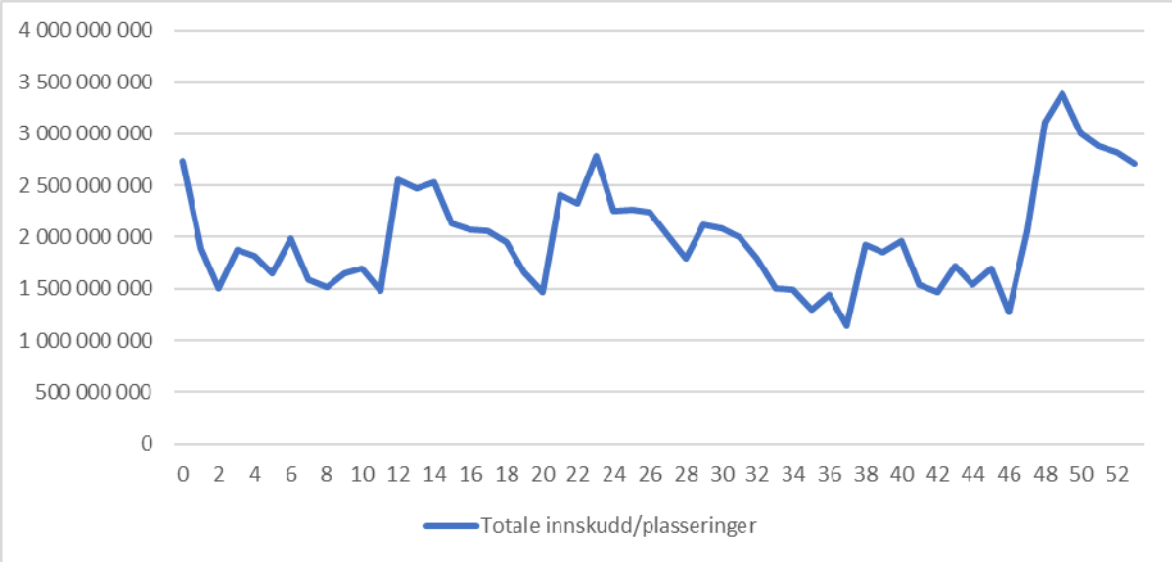
[2] Nibor 3 mnd

Markedsutviklingen i 2019
De senere års pengepolitikk har lagt til rette for lavt rentenivå og vært støttende for økonomisk vekst. Virkemidler er videreført i 2019. Som omtalt i kapittel 1 om forvaltningsfondet, er rentene justert ned av sentralbanken både i USA og EU. Lange renter har holdt seg lave. Norges Bank hevet styringsrenten fra 0,75 til 1,5 prosent i 2019, og korte pengemarkedsrenter økte i 2019 som følge av dette. For nærmere omtale av markedsutviklingen i norske renter i 2019 vises det til del 3, «Gjeldsporteføljen».

Samlet likviditetsutvikling
Likviditeten ble redusert med 21 mill. i 2019. Det vises til tabell 5 og figur 4. I gjennomsnitt var daglig likvidtet 2,0 milliarder kroner.

Samlet låneopptak var noe lavere enn budsjett som følge av forsinkelser i investeringer. Beholdningen av ubrukte lånemidler til investeringer økte med 89 mill. og utgjorde 218 mill. per 31.12.2019. Beholdningen av ubrukte startlån (til videre utlån) økte med 24 mill., og utgjorde 27 mill.

Figur 4 viser utviklingen i kommunens løpende likviditet, ukentlig status 2019

Avtaler og rammer
Forvaltningen av kortsiktige midler forvaltes i henhold til vedtatt strategi og rammer i gjeldende finansreglement. Det har ikke vært avvik i forhold til de fastsatte rammene.

Tre avtaler om innskudd på 100 mill. med tidsbinding på 31 dager i sparebankene Midt-Norge, Østlandet og Sør er videreført i 2019. For øvrig har midlene vært plassert som ordinære innskudd. Det føres daglig kontroll mot finansreglementets tak på innskudd i hovedbanken på 1,5 milliarder kroner.

Motpartsrisiko mot største motparter, hoved- og sekundærbank, inngår i stresstesten som følger i eget kapittel. Resultatet viser at forvaltningen av en betydelig bankbeholdning representerer en potensiell finansrisiko.

3 Gjeldsporteføljen

Hovedpunkter:

- Lånegjeld pr 31.12.2019 var 8 936 millioner kroner, en økning 899 mill. fra 2018
- Opptak av grønt lån på 1 160 mill. i Kommunalbanken
- Gjennomsnittlig rentebindingstid er økt fra 1,3 år til 2,2 år
- Kommunalbanken er største långiver, med en andel på 71 prosent av gjeldsporteføljen
- 1 166 mill. (13 prosent) skal refinansieres i løpet av 2020
- 2,3 prosent i gjennomsnittsrente per 31.12.2019
- Langsiktige forpliktelser gjennom avtale om offentlig privat samarbeid (OPS) utgjør 170 mill.

Lånevolum og motparter

Bærum kommunes gjeldsportefølje utgjorde 8 935,8 millioner kroner per 31.12.19, en økning 898,5 mill. fra 2018. Største långiver er Kommunalbanken med 71 prosent av innlånene, mens Husbanken har 22 prosent og obligasjons- og sertifikatmarkedet har 7 prosent.

OPS-avtalen med Skuleveg AS for Rykkinn skole er en langsiktig finansiell leasingavtale som løper til 2041 (totalt 25 år), da kommunen overtar bygget vederlagsfritt.

Tabell 6 viser utviklingen i kommunens lånegjeld og avtaler fordelt per motpart i 2019

Lånegjeld Mill. kr	**31.12.2018**	**30.04.2019**	**31.08.2019**	**31.12.2019**	**Endring 2019** **(nye lån/avdrag)**
Kommmunalbanken	5 454,2	5 444,3	5 319,1	6 302,8	848,6
Husbanken	1 910,1	2 017,3	1 977,9	1 967,0	57,0
Obligasjonslån	550,0	550,0	550,0	550,0	0,0
Sertifikatlån	123,0	123,0	123,0	116,0	-7,0
Sum innlån	**8 037,3**	**8 134,6**	**7 970,0**	**8 935,8**	**898,5**
Hvorav refinansiering <1 år	623,0	623,0	623,0	1 166,0	543,0

Rentebytteavtaler Mill kr	**31.12.2018**	**30.04.2019**	**31.08.2019**	**31.12.2019**	**Endring** **2019**
Nordea Bank	549,1	549,1	540,2	300,0	-249,1
Sum avtaler	**549,1**	**549,1**	**540,2**	**300,0**	**-249,1**

Finansiell leasing Mill. kr	**31.12.2018**	**30.04.2019**	**31.08.2019**	**31.12.2019**	**Endring 2019** **(nye lån/avdrag)**
Skuleveg AS	*177,6*	175,6	173,7	169,7	-7,9
Sum avtaler	**177,6**	**175,6**	**173,7**	**169,7**	**-7,9**

Låneopptak 2019

- Kommunalbanken (serielån, 25 år): 1 160 mill. (grønn rente)
- Husbanken, to boliglån,: 16 mill.
- Husbanken, startlån til videreformidling(utlån): 200 mill

Av totalt 623 mill. i bulletlån med forfall 2019, ble 616 mill. refinansiert.

Årets lån til investeringer ble tatt opp som serielån med grønn rente i Kommunalbanken (0,1 prosentpoeng rabattert rente), tilsvarende som i 2018. Investeringene tilfredstiller ambisiøse klima- og miljøkrav, og grønne lån skal være et virkemiddel for a stimulere til slik satsing i kommunal sektor. Grønne investringer gir mulighet til å utvikle markedet for grønn finansiering ved at banken kan utstede grønne obligasjoner. Overordnet mål for banken er å nå nasjonale målsettinger om et lavutslippssamfunn.

Det ble betalt 478 mill. i avdrag på lån og 8 mill. på leasingavtaler i 2019. Av dette var 437 mill. ordinære avdrag. De øvrige 49 mill. var ekstraordinære avdrag som følge av innfridde startlån i 2018.

Utlån

Totale utlån utgjorde 1 132 mill. (jf. Årsregnskap 2019), en økning på 97 mill fra 2018. Utlånsmidlene er i hovedsak lånt inn fra Husbanken, men 23 mill. er egne midler. Av samlede utlån er 3 mill. under inkassoovervåking.

Videreformidlede husbanklån utgjorde 1 108 mill. per 31.12.2019 (jf. statistikk 2019).

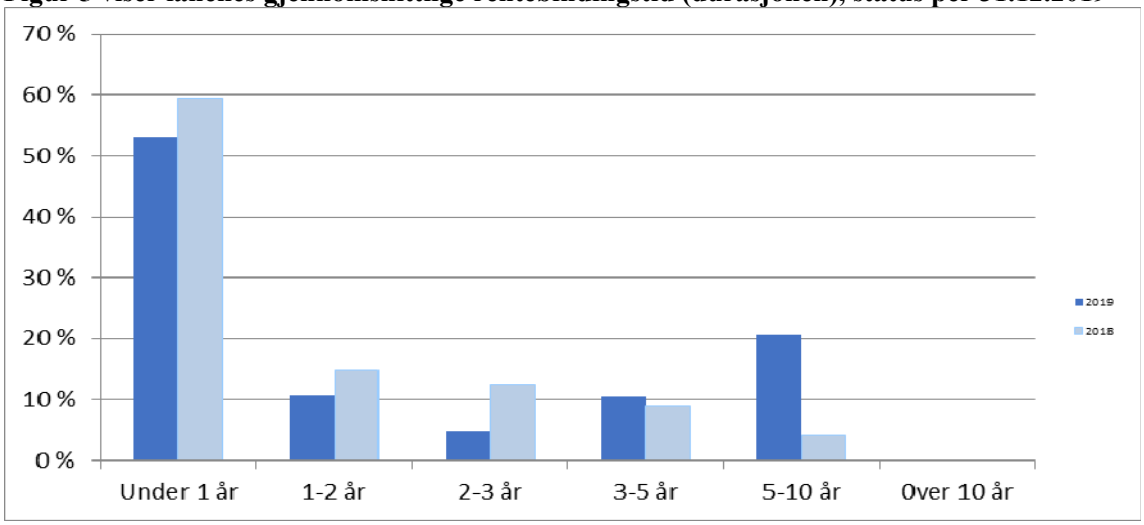
- Det ble lånt ut 176 mill. i 2019
- Utestående restanser utgjorde 1,5 mill. (0,14 prosent), som tilsvarer nivået i 2018, og er lavere enn gjennomsnittet de siste 5 år (0,17 prosent).

Det gjenstod 27 mill. i ubenyttede lånemidler til videreformidling, en økning på 24 mill. fra 2018

Bindingstid til endelig forfall

Forvaltningen av gjeldsporteføljen er gjennomført innenfor rammene av gjeldende finansreglement. Gjennomsnittlig bindingstid ved årsskiftet var 2,2 år for hele porteføljen, som er 0,9 høyere enn i 2018. Gjennomsnittlig rentebindingstid skal ligge mellom 1 og 5 år i henhold til finansreglementet.

Figur 5 viser lånenes gjennomsnittlige rentebindingstid (durasjonen), status per 31.12.2019

Rentebinding under ett år betraktes som flytende lån, og utgjør 53 prosent av låneporteføljen. Den finansielle leasingavtalen er ikke inkludert, kun innlånsporteføljen.

Motposter som rentekompensasjon, renteinntekter fra startlån, inntekter fra gebyrfinansierte tjenester og renteinntekter på bankinnskudd innebærer i seg selv en sikring i forhold til økte kostnader ved en kommende renteoppgang. Når det tas høyde for slike forhold er sikringsgraden høy.

Ønsket rentebinding kan bl.a. sikres gjennom rentebytteavtaler (renteswap) knyttet til underliggende lån med flytende rente, jf. finansreglementet punkt 7.5. Per 31.12.19 omfattet slike avtaler 300 millioner kroner, en nedgang på 249 mill. fra 31.12.18. En avtale utløp i 2019, og det ble ikke inngått nye avtaler. Avtalene som var aktive i 2019 er vist i tabellen.

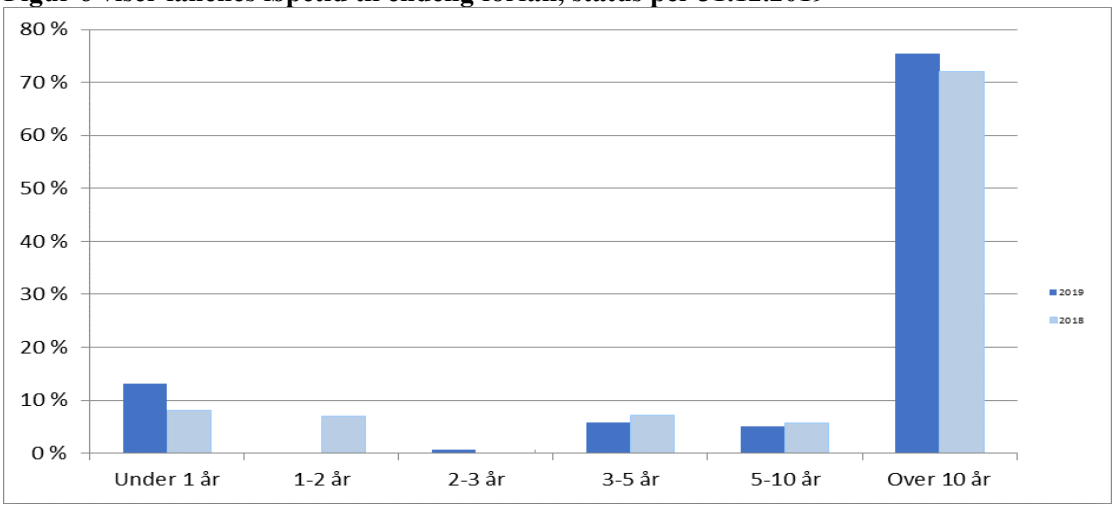
Tabell 7 gir en oversikt over kommunens rentebytteavtaler, status per 31.12.2019

Motpart	Gjeldende til	Fast rente (%)	Beløp (mill.kr)
Nordea Bank	14.12.2019	3,5	0,0
Nordea Bank	26.03.2021	4,3	300,0
Sum			300,0

Bærum kommune har en låneportefølje med en stor andel av serie- og annuitetslån. Refinansieringsrisikoen er derfor i utgangspunktet liten, da løpetiden på lånene avtales ut fra avskrivningstiden for de underliggende investeringene.

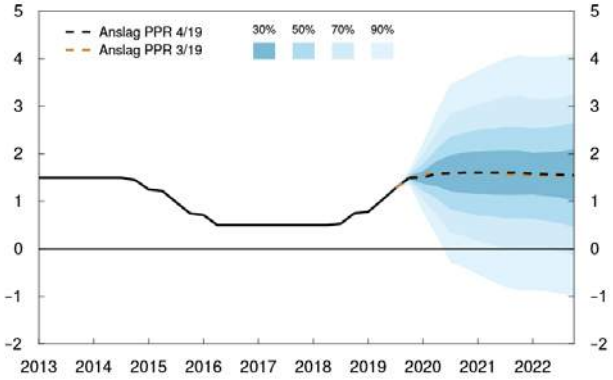
En mindre del av låneporteføljen er sertifikat- og obligasjonslån, og andre avdragsfrie lån som skal fornyes ved forfall. Dette innebærer refinansieringsrisiko. Tidsavgrensede, avdragsfrie lån (bulletlån) utgjør 19 prosent av porteføljen, og er tatt opp med løpetider på 12 måneder opp til 7 år. Tabellen under viser lånenes løpetid til endelig forfall. Den finansielle leasingavtalen er ikke inkludert i tallgrunnlaget.

Figur 6 viser lånenes løpetid til endelig forfall, status per 31.12.2019

Markedet og kommunens rentebetingelser
Gjeldsporteføljen hadde en gjennomsnittsrente på 2,3 prosent per 31.12, en økning på 0,2 prosentpoeng fra 2018.

Figur 7 viser utviklingen i styringsrente i prosent siden 2013, og anslag fremover

Kilde: Norges Bank, Pengepolitisk rapport 4/19

Rentene har holdt seg lave gjennom 2019, men det har vært noe oppgang i korte renter. Flytende markedsrenter (NIBOR 3 måneder) beveget seg fra 1,3 prosent opp til 1,8 prosent. Gjennomsnittet for året ligger på 1,6 prosent, mens det i 2018 var 1,1 prosent. Norges Bank har hevet styringsrenten i tre omganger fra 0,75 til 1,5 prosent.

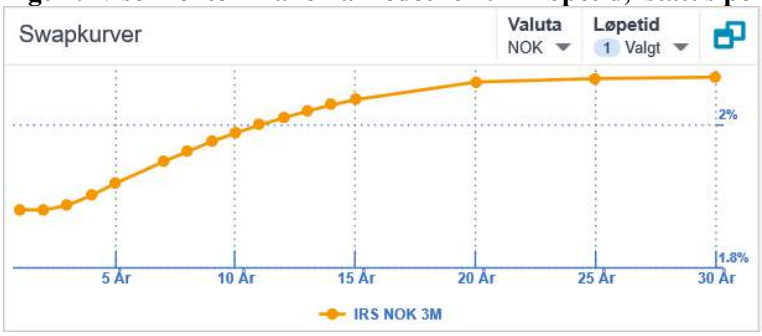
Figur 8 viser utviklingen i pengemarkedsrente (3 mnd Nibor), fra 2015(1,4%) til 2019(1,8%)

Kilde: Kommunalbanken, KBN finans

Kommunalbankens marginpåslag vært 0,6 prosentpoeng over markedsrenten (NIBOR 3 måneder) i 2019. Det ga kommunen en flytende rente ved utgangen av året på cirka 2,4 prosent. Innlånsbetingelsene i sertifikatmarkedet ligger lavere, med cirka 0,2 prosentpoeng påslag på markedsrenten. Påslaget bestemmes av det generelle markedet, innlånskostnaden for bankene, og endringer i regulering av finanssektoren. Husbankens flytende rente har beveget seg fra 1,5 til 1,9 prosent i 2019.

Figur 9 viser renten i lånemarkedet for ulik løpetid, status per 31.12.2019

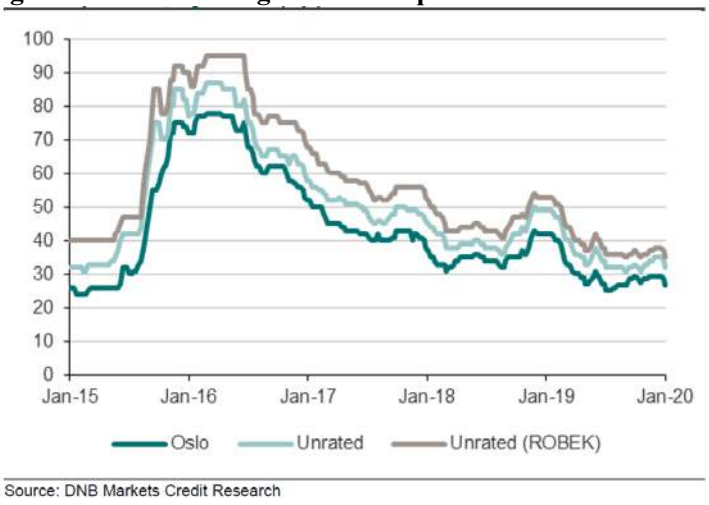
Figuren viser markedsrenter per 31.12.2019. Renten for en 1 års rentebytteavtale var 1,88 prosent. Rentene var høyere for lange enn korte lån, men flatet ut på et lavt nivå (2,06 prosent).

Kilde: Kommunalbanken, KBN finans

Kommunens rentebetingelser bestemmes av markedsrentene med tillegg av et kredittpåslag, som varierer i størrelse etter kredittverdigheten til låntager.

Figuren nedenfor viser utviklingen i kredittspread for norske kommuner fra 2015 til 2019. Kredittpåslaget økte i slutten av 2018, men gjennom 2019 har trenden vært synkende. En 5 års rente kunne ved utgangen av 2019 handles på cirka 35 basispunkter (bp) over den aktuelle swaprenten, det vil si en rente på cirka 2,3 prosent.

Figur 10 viser utviklingen i kredittspread for norske kommuner fra 2015 til 2019

Kilde: DNB, 23.1.2020. Kommuner, indikativ spread over NIBOR 3 mnd, 5 års løpetid (bp).

De faktiske renteutgiftene i låneporteføljen er noe høyere enn om hele låneporteføljen hadde vært i flytende rente. Avtaler om rentebinding gjøres for å dempe risiko, ved å redusere svingninger i utgiftsnivå som følge av renteendringer, og derved gi mer stabile økonomiske rammer for kommunens tjenesteproduksjon.

Kommunens renterisiko
I henhold til finansreglementet er det foretatt en enkel beregning av renterisikoen for kortsiktig likviditet og gjeld. Den viser kommunens netto renterisiko ved en generell endring i rentekurven på 1 prosentpoeng. Det forutsettes at renteendringen inntrer umiddelbart, og beregner hva det innebærer i økte netto utgifter etter 1 år.

Fastrentedelen av gjelden vil ikke bli påvirket av et skift i rentekurven det første året. For gjeld med flytende rente utgjør 1 prosent renteendring en utgiftsøkning i størrelsesorden 51 mill. Økt rentesats på gjeldssiden betyr høyere renteutgifter, men samtidig blir effekten tilsvarende for innskuddsrenten – dvs. høyere renteinntekter. Avkastningen ved dagens nivå av driftslikviditet gir en beregnet gevinst på 27 mill. Når disse effektene slås sammen viser beregningen at kommunen vil få anslagsvis 24 mill. i økte renteutgifter etter 1 år ved 1 prosentpoeng økning i rentenivået. Skulle renteøkningen bli på 2 prosentpoeng vil beløpet bli dobbelt så høyt. Dette gir en enkel illustrasjon av renterisikoen på kort sikt med dagens posisjonering.

Tabell 8 viser renterisiko for kortsiktig likviditet og gjeld ved en prosents renteendring

Status 31.12.2019	Endrings-parameter [1]	Balanse mill. kr	Portefølje-fordeling	Beregnet tap mill. kr	Gj.snittlig løpetid [2]
Gjeld med flytende rente	1 %	5 110	64 %	-51	
Gjeld med fast rente [3]		3 826	48 %	0	
Finanspassiva		7 970	112 %	-51	2,2
Pengemarked	1 %	0	0 %	0	
Bankinnskudd [4]	1 %	2 711	100 %	27	
Finansaktiva (kortsiktig likv.)		2 711	100 %	27	
Netto "flytende" gjeld	1 %	**2 399**		-24	

[1] En heving av rentenivået med 1 prosentpoeng for flytende renter

[2] Vektet gjennomsnittlig løpetid/bindingstid for renteavtalene. Gjeldens rentebinding skal ligge mellom 1 og 5 år.

[3] Lån der gjenværende rentebinding er mer enn 12 måneder (inkl swap)

[4] Bankinnskudd på konsernkonto (toppkonto) i hovedbank samt eventuelle andre innskudd. Avsatt skatt er ikke inkludert.

Det vises også til stresstest for den samlede finansforvaltningen i kapittel 4, samt til Regnskap 2019 inkludert noter vedrørende lånegjelden.

4 Stresstest

For å få et bilde av risikoen i finansporteføljen er det foretatt en stresstest. Den samlede finansforvaltningen av kortsiktige og langsiktige plasseringer, samt gjeld, er testet mht. beregnet tap ved sammenfallende brå markedsendringer. Det er i den sammenheng benyttet Finanstilsynets stresstest for pensjonskasser i løpende drift. Pensjonskassene er pålagt mer avanserte beregninger av risiko fra 2018. For dette formålet er det valgt å videreføre tidligere stresstest. Stresstesten beregner samlet tap av de langsiktige plasseringene hensyntatt samvariasjon mellom aktivaklasser. Motpartsrisikoen er beregnet i samme modellen, og det er i den sammenheng kun bankinnskudd som er relevant å ta med. Renteswappen i gjeldsporteføljen (derivater) er negativ, og er derfor ikke aktuelle for testen. For kortsiktige midler og gjeld er også stresstestens parametere lagt til grunn, men beregnet separat.

Stresstesten tar for seg et scenario der rentenivået heves 1,5 prosent samtidig som aksjekursene faller 20 prosent. Til sammenligning falt aksjeindeksen MSCI World nær 40 prosent i 2008 (under finanskrisen), noe som viser at faktiske endringer i kriseår kan slå hardere ut enn det denne testen tar høyde for. Beregningen av det beskrevne scenarioet, viser at finansporteføljen per 31.12.19 ville hatt et tap i markedsverdi på 387 mill. Dette er 48 mill. høyere enn i 2018. Dette fordeler seg på høyere markedsverdi og økt rentedurasjon i forvaltningsfondet (39 mill.) og mer flytende gjeld (10 mill.).

Risikotakingen er innenfor beregnet tapsrisiko for forvaltningsfondet ved siste kvalitetssikringen av finansreglementet.

Tabell 9 viser stresstest for kommunens samlede finansforvaltning, status per 31.12.2019

	Balanse Prosent	Balanse Mill. kr	Endrings-parameter	Durasjon	Beregnet tap Mill. kr
Gjeld med p.t. rente/flytende rente	57 %	5 109,9	1,50 %		77
Gjeld med fast rente	43 %	3 825,9			
Finanspassiva	**100 %**	**8 935,8**		2,2	**77**
Innskudd i bank og korte pengemarkedsplasseringer	**100 %**	**2 710,8**	1,50 %		**-41**
Renterisiko					
Anleggsobligasjoner	0 %				
Norske omløpsmidler	57 %	1 519,0	1,50 %	1,9	42
Utenl. Omløpsmidler	0 %				
Eiendomsrisiko					
Fast eiendom	0 %				
Aksjerisiko					
Norske aksjer	0 %				
Utenl. Aksjer	43 %	1161,9	20 %		232
Valutarisiko					
Netto valutaeksponering					
Spreadrisiko iht obligasjonenes kredittrating					38
Beregnet effekt av diversifiseringen i porteføljen					-47
Langsiktige finansaktiva, samlet markedsrisko	**100 %**	**2 680,9**			**266**
Motpartsrisiko (bankinnskudd, derivater)		**2 710,8**			**86**
Mulig tap vil utgjøre					**387**

I denne analysen er det ikke tatt hensyn til markedsverdiendringen for gjeld med fast rente i beregningen. Årsaken er at kommunens finanspassiva (gjeld) føres til bokført verdi og ikke markedsverdi, slik at markedsverdiendringer ikke har betydning for regnskapet.
De finansielle omløpsmidlene (pengemarkedsfond og langsiktige finansaktiva) balanseføres til markedsverdi og markedsendringer får dermed betydning direkte i regnskapet.

5 Vedlegg - forvaltningsfondet

5.1 Årsregnskap

Bærum Kommune Forvaltningsfond			
RESULTATREGNSKAP	**Note**	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Renter og utbytte fra finansielle eiendeler	1.10	35 901 908	32 543 386
Gevinster ved realisasjon av finansielle eiendeler	1.11	39 072 513	63 749 636
Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler	1.12	-59 175 840	-84 259 362
Urealisert gevinster/tap på finansielle eiendeler	1.13	276 487 575	-83 376 803
Varable forskjeller	1.14	2 180 629	263
Sum resultat av finansielle eiendeler		**294 466 785**	**-71 342 880**
Driftskostnader			
Forvaltningshonorarer og gebyrer	1.15	-1 568 398	-2 090 199
Andre driftskostnader	1.16	-943 415	-920 812
Sum driftskostnader		**-2 511 813**	**-3 011 011**
Årsresultat		**291 954 971**	**-74 353 891**
Overført til bufferkapital		291 954 971	-74 353 891
Sum overføringer		**291 954 971**	**-74 353 891**

Bærum Kommune Forvaltningsfond

EIENDELER	Note	Balanse 31.12.2019	Balanse 31.12.2018
Finansielle omløpsmidler			
Aksjer og andeler	3	1 123 530 662	966 995 223
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3	1 500 002 021	1 457 520 640
Finansielle derivater	3	38 308 120	-14 058 127
Sum finansielle eiendeler		**2 661 840 803**	**2 410 457 737**
Fordringer			
Kortsiktige fordringer	1.17	0	0
Sum fordringer		**0**	**0**
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter	1.18	**10 706 881**	**8 853 903**
Andre eiendeler			
Kasse, bank	1.19	8 356 423	13 893 757
Sum andre eiendeler		**8 356 423**	**13 893 757**
SUM EIENDELER		**2 680 904 108**	**2 433 205 397**

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	Balanse 31.12.2019	Balanse 31.12.2018
Grunnkapital	2	1 528 518 969	1 528 518 969
Bufferkapital	2	1 152 373 354	904 418 382
Sum egenkapital		**2 680 892 323**	**2 432 937 352**
Gjeld			
Annen kortsiktig gjeld	1.20	7 619	43 056
Sum kortsiktig gjeld		**7 619**	**43 056**
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter			
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	1.21	**4 166**	**224 989**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**2 680 904 108**	**2 433 205 397**

NOTE 1: SPESIFIKASJONER - RESULTAT		31.12.2019	31.12.2018
1.10			
Renteinntekter og utbytte fra finansielle eiendeler			
Aksjeutbytte og fordringer knyttet til aksjer		1 692	-
Renteinntekter likvider		144 423	113 809
Renteinntekter rentebærende papirer		35 755 793	32 429 578
		35 901 908	**32 543 386**
1.11			
Gevinster ved realisasjon av finansielle eiendeler			
Gevinster fra aksjer og andeler		37 028 310	58 699 551
Gevinster rentebærende papirer		2 044 202	5 050 085
		39 072 513	**63 749 636**
1.12			
Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler			
Tap fra aksjer og andeler		-57 276 186	-83 518 289
Tap fra rentebærende papirer		-1 899 654	-741 073
		-59 175 840	**-84 259 362**
1.13			
Urealisert gevinst/tap av finansielle eiendeler			
Urealisert gevinst/tap aksjer og andeler		271 546 154	-65 577 350
Urealisert gevinst/tap rentebærende papirer		4 941 421	-17 799 454
		276 487 575	**-83 376 803**
1.14			
Variable forskjeller			
Nettoførte forskjeller (fra invest.portefølje KLP)		2 180 629	263
		2 180 629	**263**
1.15			
Forvaltningsgebyrer/depot kostnad			
Nordea		-267 969	-262 164
DnB NOR		-572 354	-571 425
Northern Trust/KLP		-728 075	-1 256 610
		-1 568 398	**-2 090 199**
1.16			
Andre driftskostnader og -inntekter			
Renteinntekter av bankinnskudd		61 418	83 163
Bankomkostninger, valutasikring, gebyrer o.l.		-70	-
Adm. og konsulenthonorarer		-1 004 762	-1 003 975
		-943 415	**-920 812**

NOTE 1: SPESIFIKASJONER - BALANSE		31.12.2019	31.12.2018
1.17			
Kortsiktige fordringer			
Mellomværende med megler		0	-0
		0	**-0**
1.18			
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter			
Påløpte renteinntekter		10 703 523	8 847 932
Tax reclaims		3 358	5 971
Påløpt utbytte		0	0
		10 706 881	**8 853 903**
1.19			
Kasse, bank			
Nordea, forvaltningskonto		2 533 154	5 600 970
DNB forvaltningskonto		4 250 887	5 374 423
KLP forvaltningskonto		65 900	212 207
DNB driftsbankkonto		1 506 483	2 706 158
		8 356 423	**13 893 757**
1.20			
Annen kortsiktig gjeld			
Mellomværende megler/ leverandørgjeld		-7 619	-43 056
		-7 619	**-43 056**
1.21			
Påløpte kostnader og mottatte ikke, opptjente inntekter			
Mellomværende megler/ leverandørgjeld		-4 166	-224 989
		-4 166	**-224 989**

Bærum Kommune Forvaltningssfond

Note 2 - Endringer i egenkapitalen

	Grunnkapital	Bufferkapital	Total EK
EK 31.12.2018	1 528 518 969	904 418 382	**2 432 937 352**
Overført til BK		-44 000 000	-44 000 000
Overført overskudd		291 954 971	291 954 971
EK 31.12.19	1 528 518 969	1 152 373 354	**2 680 892 323**

Egenkapitalen skal deles inn i grunnkapital og bufferkapital.

Per 31.12.19 var resultatet 291,95 MNOK som har økt bufferkapitalen. Det ble overført 44 MNOK til Bærum Kommune . Dette er belastet bufferkapitalen.

Resultatet for 2019 er ekslusive kompensert MVA fra forvaltningsfondets drift på 0,2 MNOK.

Note 3: Verdipapirer

	Obligasjoner	Aksjer	Finansielle derivater *	SUM
Virkelig verdi, norske	1 480 400 644			1 480 400 644
Anskaffelseskost, norske	1 480 652 154			1 480 652 154
Virkelig verdi, utenlandske	19 601 377	1 123 530 662		1 143 132 039
Anskaffelseskost, utenlandske	19 000 000	747 097 978		766 097 978
Valutasikring			38 308 120	
Sum virkelig verdi	1 500 002 021	1 123 530 662	38 308 120	**2 661 840 803**
Sum anskaffelseskost	1 499 652 154	747 097 978	38 308 120	2 285 058 252
Kasse, bank				8 356 423
Fordringer				0
Påløpte inntekter (renter og urealisert gevinst)				10 706 881
Kortsiktig gjeld				-7 619
Påløpte kostnader				-4 166
Netto påløpte inntekter				10 695 096
Sum				**2 680 892 323**

**) Valutaterminkontrakter knyttet til aksjeporteføljen. Balanseføres sammen med sikringsobjektet, slik at aksjeposten reflekterer effekten av sikringen.*

5.2 Revisjonsberetning

BDO AS
Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vika
0121 Oslo

Til kommunestyret i Bærum kommune

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Bærum kommunes forvaltningsfonds årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapitalen og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bærum kommunes forvaltningsfond per 31. desember, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi avgir en egen revisjonsberetning til kommunestyret vedrørende kommuneregnskapet, hvor regnskapstallene til forvaltningsfondet inngår.

Annen informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon omfatter Informasjon i finansrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Penneo Dokumentnøkkel: FJ3XD-O8E47-E4PC4-02EEE-YTO4V-IXHGK

Kommunedirektørens ansvar for regnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:
https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 23. mars 2020
BDO AS

Terje Tvedt
Statsautorisert revisor

Penneo Dokumentnøkkel: FJ3XD-08E47-E4PC4-0I2EE-YTO4V-JKHGK

5.3 Avkastningsrapport

Mill. kr

FORVALTNINGSKAPITAL per månedsslutt	Bank	Norske obligasjoner	Utenlandske aksjer	Totalt
des.18	3	1 477	953	2 433
jan.19	3	1 481	1 023	2 507
feb.19	2	1 487	1 052	2 541
mar.19	2	1 492	1 069	2 564
apr.19	2	1 495	1 110	2 607
mai.19	2	1 500	1 043	2 545
jun.19	2	1 503	1 103	2 608
jul.19	2	1 507	1 117	2 626
aug.19	2	1 515	1 094	2 611
sep.19	2	1 513	1 118	2 633
okt.19	2	1 514	1 143	2 659
nov.19	2	1 516	1 177	2 695
des.19	2	1 517	1 162	2 681

FINANSINNTEKTER	Bank	Norske obligasjoner	Utenlandske aksjer	Totalt
jan.19	-0	4	70	73
feb.19	0	6	29	35
mar.19	0	5	17	23
apr.19	0	3	40	43
mai.19	0	5	-67	-62
jun.19	0	3	60	63
jul.19	0	4	12	16
aug.19	0	9	-24	-15
sep.19	0	-2	24	22
okt.19	0	0	24	25
nov.19	0	3	33	36
des.19	0	1	29	30
hittil i år	**-0**	**40**	**248**	**288**

*Finansinntektene inkluderer endring i markedsverdi og forvaltningshonorarer slik det rapporteres fra forvalterne, samt fondets likviditetskonto. Andre inntekter/kostnader er ikke inkludert. Finansinntekter i avkastningsrapporten vil kunne avvike noe fra driftsresultatet.

PROSENTVIS FORDELING av forvaltningskapital	Bank	Norske obligasjoner	Utenlandske aksjer	Totalt
des.18	0,1 %	60,7 %	39,2 %	100,0 %
jan.19	0,1 %	59,1 %	40,8 %	100,0 %
feb.19	0,1 %	58,5 %	41,4 %	100,0 %
mar.19	0,1 %	58,2 %	41,7 %	100,0 %
apr.19	0,1 %	57,4 %	42,6 %	100,0 %
mai.19	0,1 %	58,9 %	41,0 %	100,0 %
jun.19	0,1 %	57,6 %	42,3 %	100,0 %
jul.19	0,1 %	57,4 %	42,5 %	100,0 %
aug.19	0,1 %	58,0 %	41,9 %	100,0 %
sep.19	0,1 %	57,5 %	42,5 %	100,0 %
okt.19	0,1 %	56,9 %	43,0 %	100,0 %
nov.19	0,1 %	56,3 %	43,7 %	100,0 %
des.19	0,1 %	56,6 %	43,3 %	100,0 %

AVKASTNING I PROSENT	Bank	Norske obligasjoner	Utenlandske aksjer	Totalt	Ref.indeks
jan.19	0,2 %	0,2 %	7,3 %	3,0 %	3,0 %
feb.19	0,2 %	0,4 %	2,8 %	1,4 %	1,2 %
mar.19	0,2 %	0,4 %	1,6 %	0,9 %	0,6 %
apr.19	0,2 %	0,2 %	3,7 %	1,7 %	1,5 %
mai.19	0,3 %	0,3 %	-6,0 %	-2,4 %	-2,1 %
jun.19	0,2 %	0,2 %	5,8 %	2,5 %	2,3 %
jul.19	0,2 %	0,2 %	1,1 %	0,6 %	0,5 %
aug.19	0,2 %	0,6 %	-2,1 %	-0,6 %	-0,6 %
sep.19	0,2 %	-0,1 %	2,2 %	0,9 %	0,8 %
okt.19	0,2 %	0,0 %	2,2 %	0,9 %	1,0 %
nov.19	0,2 %	0,2 %	2,9 %	1,4 %	1,2 %
des.19	0,2 %	0,1 %	2,6 %	1,2 %	0,9 %
hittil i år	**2,7 %**	**2,7 %**	**26,1 %**	**11,9 %**	**10,7 %**

Historiske avkastningsresultater

Avkastning fra forvaltningsfondet (BKFF) siden oppstart

		BKFF	Ref.indeks	MNOK
2.halvår	2000	3,6 %	3,4 %	28
	2001	5,3 %	4,9 %	68
	2002	-10,3 %	-11,6 %	-191
	2003	18,0 %	17,3 %	271
	2004	6,4 %	6,3 %	107
	2005	9,3 %	8,8 %	161
	2006	6,7 %	6,1 %	126
	2007	4,1 %	4,2 %	79
	2008	-6,1 %	-7,4 %	-127
	2009	11,0 %	10,1 %	191
	2010	5,7 %	5,5 %	103
	2011	0,7 %	1,2 %	8
	2012	8,9 %	6,4 %	166
	2013	10,4 %	7,7 %	211
	2014	6,8 %	5,2 %	147
	2015	0,6 %	1,7 %	12
	2016	5,6 %	4,0 %	128
	2017	9,7 %	8,4 %	228
	2018	-2,9 %	-2,6 %	-74
	2019	11,9 %	10,7 %	292
Gj.snitt pr år		5,2 %	4,4 %	99
Totalt		169,0 %	133,3 %	1933

